

Sclavie, aservire și muncă forțată

Art. 4 (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#) prevede că:

- „1. Nimeni nu poate fi ținut în sclavie sau în condiții de aservire.
2. Nimeni nu poate fi constrâns să efectueze o muncă forțată sau obligatorie.
3. Nu se consideră «muncă forțată sau obligatorie» în sensul prezentului articol:
 - (a) orice muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției în condițiile prevăzute de art. 5 [dreptul la libertate și la siguranță] din prezenta convenție sau în timpul în care se află în libertate condiționată;
 - (b) orice serviciu cu caracter militar sau, în cazul celor care refuză să satisfacă serviciul militar din motive de conștiință, în țările în care acest lucru este recunoscut ca legitim, un alt serviciu în locul serviciului militar obligatoriu;
 - (c) orice serviciu impus în situații de criză sau de calamități care amenință viața sau bunăstarea comunității;
 - (d) orice muncă sau serviciu care face parte din obligațiile civice normale.”

Lucrători casnici

[Siliadin împotriva Franței](#)

26 iulie 2005

Reclamanta, resortisantă togoleză care sosise în Franța în 1994 cu intenția de a studia, a fost în schimb pusă să muncească ca menajeră într-o locuință privată din Paris. Fiindu-i confiscat pașaportul, a lucrat fără a fi plătită câte 15 ore pe zi, fără zile libere, timp de mai mulți ani. Reclamanta se plângea că a fost victimă a sclaviei domestice.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că reclamanta nu se aflase în condiții de sclavie întrucât, deși angajatorii exercitau control asupra ei, nu aveau „un veritabil drept de proprietate asupra sa, reducând-o la statutul de «obiect»”. A hotărât, totuși, că dreptul penal în vigoare la momentul faptelor nu o protejase suficient și că, deși legislația se modificase între timp, nu fusese aplicabilă situației sale. Curtea a concluzionat că reclamanta fusese ținută în condiții de aservire, cu **încălcarea art. 4** (interzicerea sclaviei, aservirii și a muncii forțate sau obligatorii) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

[C.N. și V. împotriva Franței \(cererea nr. 67724/09\)](#)

11 octombrie 2012

Această cauză privea acuzațiile de aservire și de muncă forțată sau obligatorie (munci domestice neremunerate în casa mătușii și unchiului lor) formulate de două surori orfane originare din Burundi, în vârstă de 16, respectiv de 10 ani.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4** (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) din Convenție în privința primei reclamante, întrucât statul nu a pus în aplicare un cadru legislativ și administrativ care să permită lupta efectivă împotriva aservirii și a muncii forțate. A mai constatat că **nu a fost încălcat art. 4** în privința primei reclamante,

Fișă tematică - Sclavie, aservire și muncă forțată

În legătură cu obligația statului de a efectua o anchetă eficientă asupra cazurilor de aservire și muncă forțată. În sfârșit, a constatat că **nu a fost încălcat art. 4** în privința celei de-a doua reclamante. Curtea a constatat, în special, că prima reclamantă fusese supusă la muncă forțată sau obligatorie, întrucât fusese forțată să facă, sub amenințarea de a fi trimisă înapoi în Burundi, activități care ar fi fost calificate drept muncă, dacă ar fi fost efectuată de un lucrător remunerat – „munca forțată” trebuie să fie diferențiată de activitățile care au legătură cu sprijinul reciproc acordat în familie sau conviețuirea în familie, ținând în special seama de natura și volumul activităților în cauză. Curtea a considerat, de asemenea, că prima reclamantă fusese ținută într-o stare de aservire, întrucât aceasta avusese sentimentul că situația era neschimbată și că era puțin probabil să se schimbe. În sfârșit, Curtea a constatat că Franța nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul art. 4 din Convenție, de a combate munca forțată.

C.N. împotriva Regatului Unit (nr. 4239/08)

13 noiembrie 2012

Această cauză privea acuzațiile de aservire domestică formulate de o femeie din Uganda care se plângea că fusese obligată să lucreze ca îngrijitoare la domiciliu.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4** (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) din Convenție. A constatat că dispozițiile legislative în vigoare în Regatul Unit la momentul respectiv nu fuseseră adecvate pentru a oferi protecție practică și efectivă împotriva unor tratamente contrare art. 4. În lipsa unei legislații specifice care să incrimineze aservirea domestică, ancheta privind acuzațiile reclamantei de aservire domestică nu fusese una efectivă.

Kawogo împotriva Regatului Unit

3 septembrie 2013 (decizie de scoatere de pe rol)

Reclamanta, resortisantă tanzaniană care sosise în Regatul Unit cu o viză pentru angajare în muncă casnică valabilă până în noiembrie 2006, a fost forțată să muncească zilnic pentru părinții fostului ei angajator, de la ora 7 a.m. până la ora 10.30 p.m., fără plată, timp de mai multe luni, după expirarea vizei. A reușit să fugă de la aceștia în iunie 2007. Se plângea că a fost supusă la muncă forțată.

Curtea, luând act de termenii declarației guvernului britanic și de modalitățile de asigurare a respectării angajamentelor enunțate în declarație, a hotărât **scoaterea de pe rol** a cererii, în conformitate cu art. 37 (scoaterea de pe rol) din Convenție.

Pedeapsa cu munca în folosul comunității pentru o infracțiune administrativă

Cerere pendinte

Tiunov împotriva Rusiei (nr. 29442/18)

Cerere comunicată guvernului rus la 15 ianuarie 2019

Reclamantul din această cauză a fost condamnat la treizeci de ore de muncă în folosul comunității pentru participarea la un miting ilegal. Acesta nu și-a ispășit pedeapsa și, în cadrul unor proceduri separate, a fost condamnat pentru infracțiunea de neexecutare a unei pedepse impuse într-o cauză care ținea de CIAFR (Codul infracțiunilor administrative al Federației Ruse) și condamnat la trei zile de detenție.

Curtea a comunicat cererea guvernului rus și a adresat întrebări părților în temeiul art. 4 (interzicerea sclaviei și a muncii forțate), art. 5 § 1 (dreptul la libertate și la siguranță), art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil), art. 7 (nicio pedeapsă fără lege) și art. 11 (libertatea de întrunire și de asociere) din Convenție.

Servicii profesionale (avocați, medici etc.)

Van der Mussele împotriva Belgiei

23 noiembrie 1983

Reclamantului, avocat stagiar, i se solicitase să acorde servicii juridice gratuite pentru a asista pârâți cu situație financiară precară. Se plânga că activitatea sa a reprezentat muncă forțată.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4** (interzicerea muncii forțate) din Convenție. Serviciile de asistență juridică gratuită care i s-au solicitat reclamantului aveau legătură cu profesia sa, îi confereau anumite avantaje, cum ar fi dreptul exclusiv de a pleda în fața instanțelor, și contribuiau la formarea sa profesională; aveau legătură cu un alt drept enunțat de Convenție – art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) – și puteau fi considerate ca făcând parte din „obligațiile civice normale” admise în temeiul art. 4 § 3 din Convenție. În sfârșit, fiind solicitat să apere persoanele fără a fi remunerat, reclamantul nu mai avea suficient timp pentru a desfășura activități remunerate.

Steindel împotriva Germaniei

14 septembrie 2010 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul, oftalmolog în sectorul privat, se plânga că avea obligația legală să participe la un program de servicii de urgență organizat de un organism public.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. A constatat în special că obligația era fondată pe un concept de solidaritate profesională și civilă care viza evitarea situațiilor de urgență. În plus, sarcina de șase zile de serviciu pe trimestru aplicată reclamantului nu era disproporționată. Serviciile pe care reclamantul era obligat să le efectueze nu constituiau, prin urmare, „muncă forțată sau obligatorie”.

Mihal împotriva Slovaciei

28 iunie 2011 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantului, executor judecătoresc, nu îi fuseseră achitate cheltuielile pe care le-a suportat în contextul executării unei hotărâri judecătorești. Acesta se plânga că lipsa unei compensații pentru munca prestată constituia muncă forțată.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. A constatat că sarcina impusă reclamantului nu fusese excesivă, disproporționată sau inacceptabilă în orice alt mod.

Bucha împotriva Slovaciei

20 septembrie 2011 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul, avocat numit din oficiu să reprezinte gratuit un client, se plânga că, spre deosebire de practica sa în cauze similare, Curtea Constituțională refuzase să îi acorde compensații pentru cheltuielile aferente participării sale în cadrul audierii în fața acesteia.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată.

Graziani-Weiss împotriva Austriei

18 octombrie 2011

Cauza privea obligația pe care o avea un avocat (sau un notar public, dar nu și alte categorii de persoane cu pregătire juridică) în Austria, de a acționa în mod neremunerat ca tutore al unei persoane cu tulburări psihice. Avocat practicant, reclamantul a fost informat că instanțele austriece urmau să-l numească tutore legal al unei persoane cu tulburări psihice. Potrivit instanțelor, nici asociația tutorilor, nici vreo rudă cunoscută nu putea prelua tutela respectivei persoane.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4** (interzicerea muncii forțate), **coroborat cu art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție. A luat act de faptul că exista o diferență semnificativă între grupul profesional al avocaților practicanți, ale căror drepturi și obligații erau guvernate de legi și regulamente specifice, și grupul format din alte persoane care studiaseră dreptul și beneficiaseră de formare profesională juridică, dar nu lucrau ca avocați practicanți. În consecință, pentru a fi numit tutore în cazul în care este necesară reprezentarea legală, grupul profesional al avocaților și cel al notarilor publici,

Fișă tematică - Sclavie, aservire și muncă forțată

pe de o parte, și cel format din alte persoane instruite juridic, pe de altă parte, nu se aflau într-o situație comparabilă.

Adigüzel împotriva Turciei

6 februarie 2018 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul, funcționar care lucra în cadrul unei autorități municipale ca medic de medicina muncii și patolog legist, se plânga că era obligat să lucreze în afara orelor de lucru prevăzute, fără o compensație materială.

Curtea a declarat plângerea **inadmisibilă** ca fiind incompatibilă *ratione materiae* cu art. 4 din Convenție, constatând că faptele invocate în speță nu intră în domeniul de aplicare al art. 4 din Convenție. A hotărât în special că, alegând să lucreze ca funcționar pentru municipalitate, probabil că reclamantul știuse de la început că ar putea să i se solicite să muncească în afara orelor de lucru standard fără a fi remunerat. În plus, chiar dacă nu exista o compensație materială, reclamantul ar fi putut să ia zile libere compensatorii, pe care nu le-a solicitat niciodată. Astfel, acesta nu putea pretinde că era supus unei sarcini disproporționate. Riscul ca salariul să-i fie redus sau chiar să fie concediat pentru refuzul de a munci în afara orelor de lucru nu era suficient pentru a concluziona că munca fusese impusă sub amenințarea unei „sanțiuni”. Având în vedere cele de mai sus, Curtea a considerat că sarcinile suplimentare pe care reclamantul era obligat să le efectueze nu constituiau „muncă forțată sau obligatorie”.

Serviciu cu caracter militar sau serviciu alternativ civil

W., X., Y. și Z. împotriva Regatului Unit (nr. 3435-38/67)

19 iulie 1968 (decizia Comisiei Europene a Drepturilor Omului¹)

Patru tineri cu vârste cuprinse între 15 și 16 de ani au fost înrolați în marina britanică timp de 9 ani. Solicitățile acestora de a fi trecuți în rezervă pentru diferite motive personale au fost respinse de autorități, fapt în urma căruia se plângeau că erau ținuți în stare de aservire.

Comisia Europeană a Drepturilor Omului a constatat că serviciul militar nu constituia aservire în sensul art. 4 § 1 (interzicerea sclaviei și aservirii) din Convenție și a declarat cererile **inadmisibile**.

Chitos împotriva Greciei

4 iunie 2015

Această cauză privea un ofițer al armatei care fusese obligat să plătească o taxă către stat pentru a putea demisiona înainte de sfârșitul perioadei sale de serviciu. A fost prima dată când Curtea s-a pronunțat în această materie.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 § 2** (interzicerea muncii forțate) din Convenție. A considerat în special că preocuparea statului de a asigura recuperarea investiției sale în instruirea ofițerilor și a medicilor din armată și de a asigura un nivel adecvat al personalului justifică interzicerea demisiei din forțele militare pe o perioadă determinată – de stabilit de către stat – și solicitarea plății unei taxe pentru acoperirea costurilor de subsistență și de formare pe care statul le-a suportat în cursul anilor de formare, în afară de plata remunerațiilor și a prestațiilor sociale. Curtea a adăugat că ofițerii medici se bucurau de privilegii pe care studenții la medicină civili nu le aveau în perioada de studiu și specializare. Cu toate acestea, impunându-i reclamantului plata sumei datorate pentru a răscumpăra perioada de serviciu rămasă, în valoare de 109 527 EUR, fără nicio facilități de plăți în rate, chiar dacă recursul său era pendinte în fața Curții de Conturi, autoritățile nu au păstrat un echilibru just între protecția dreptului individual al reclamantului și interesele comunității, în general.

¹ Alături de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Comitetul de Miniștri al Consiliului European, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, reunită la Strasbourg din iulie 1954 până în octombrie 1999, a verificat respectarea de către statele contractante a obligațiilor asumate în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului. Comisia și-a încetat existența când Curtea a devenit permanentă, la 1 noiembrie 1998.

Trafic și/sau prostituție forțată

Obligația statelor de a proteja victimele

Rantsev împotriva Ciprului și Rusiei

7 ianuarie 2010

Reclamantul era tatăl unei tinere care a decedat în Cipru, unde aceasta plecase să lucreze în martie 2001. Acesta se plângea de faptul că poliția cipriotă nu a făcut tot ce era posibil pentru a-i proteja fiica împotriva traficului de persoane în timp ce era încă în viață și pentru a-i pedepsi pe cei responsabili de deces. De asemenea, se plângea de faptul că autoritățile ruse nu au anchetat faptul că fiica sa a făcut obiectul traficului de persoane și decesul ulterior al acesteia și nu au luat măsuri pentru a o proteja de riscul de a deveni victimă a traficării.

Curtea a reținut că, la fel ca în cazul sclaviei, traficul de persoane, prin însăși natura sa și scopul exploatării, se baza pe exercitarea atributelor conferite de dreptul de proprietate; ființele umane erau tratate ca mărfuri de cumpărare și vânzare și puse să muncească forțat; traficul implica o supraveghere minuțioasă a activităților victimelor, ale căror mișcări erau adesea limitate; implica utilizarea violenței și amenințărilor împotriva victimelor. În consecință, Curtea a hotărât că traficul de persoane în sine era interzis de art. 4 (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) din Convenție. A concluzionat că Cipru **și-a încălcat obligațiile pozitive care îi reveneau în temeiul art. 4** din Convenție din două motive: în primul rând, nu a instituit un cadru juridic și administrativ corespunzător pentru a combate traficul de persoane drept rezultat al regimului existent al vizelor pentru artiști, și, pe de altă parte, pentru că poliția nu a luat măsuri operaționale pentru a o proteja pe fiica reclamantului de traficul de persoane, în pofida circumstanțelor care dăduseră naștere unor suspiciuni credibile că ar fi putut să fie victima traficării. Curtea a hotărât, de asemenea, că Rusia **a încălcat art. 4** din Convenție, pentru că nu a anchetat modul și locul în care a fost recrutată fiica reclamantului și, în special, nu a luat măsuri pentru a-i identifica pe cei implicați în recrutarea acesteia sau metodele de recrutare utilizate. De asemenea, Curtea a hotărât că Cipru **a încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție, întrucât autoritățile cipriote nu au anchetat în mod efectiv decesul fiicei reclamantului.

V.F. împotriva Franței (nr. 7196/10)

29 noiembrie 2011 (decizie privind admisibilitatea)

Această cauză privea procedura de expulzare a reclamantei în Nigeria, țara sa de origine. Reclamanta susținea în special că, dacă ar fi fost expulzată în Nigeria, s-ar fi aflat în pericolul de a fi forțată să se reîntoarcă în rețeaua de prostituție din care evadase și să fie supusă la represaliile celor în cauză, și că autoritățile nigeriene nu erau capabile să o protejeze. În opinia sa, autoritățile franceze aveau obligația de a nu expulza potențiale victime ale traficului de persoane.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. Deși era pe deplin conștientă de amploarea traficării femeilor nigeriene în Franța și dificultățile cu care se confruntau aceste femei în a se adresa autorităților pentru a obține protecție, Curtea a considerat totuși, în special, că informațiile furnizate de reclamanta din speță nu erau suficiente pentru a dovedi că poliția știa sau ar fi trebuit să știe, atunci când a pronunțat ordinul de expulzare, că reclamanta era victima unei rețele de trafic de persoane. În ceea ce privește riscul ca reclamanta să fie obligată să se reîntoarcă într-o rețea de prostituție în Nigeria, Curtea a observat că, deși legislația nigeriană privind prevenirea prostituției și combaterea acestor rețele nu și-a atins pe deplin obiectivele, s-au realizat totuși progrese considerabile și era posibil ca reclamanta să beneficieze de asistență în momentul reînțoarcerii în țară.

A se vedea, de asemenea: **Idemugia împotriva Franței**, decizie privind admisibilitatea din 27 martie 2012.

M. și alții împotriva Italiei și Bulgariei (nr. 40020/03)

31 iulie 2012

Reclamantii, având origine romă și cetățenie bulgară, se plângeau că, după ce au sosit în

Fișă tematică - Sclavie, aservire și muncă forțată

Italia pentru a-și găsească locuri de muncă, fiica lor a fost reținută de persoane particulare sub amenințarea armelor, a fost forțată să muncească și să fure și abuzată sexual de o familie de romi dintr-un sat. De asemenea, susțineau că autoritățile italiene nu au anchetat în mod adecvat evenimentele.

Curtea a declarat **capetele de cerere** ale reclamanților **în temeiul art. 4** (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) **inadmisibile** ca fiind vădit nefondate. A constatat că nu au existat probe care să susțină capătul de cerere legat de traficul de persoane. Cu toate acestea, a constatat că autoritățile italiene nu au examinat efectiv capătul de cerere formulat de reclamanți potrivit căruia fiica lor, minoră la momentul faptelor, fusese bătută în mod repetat și violată în vila în care era sechestrată. În consecință, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție sub aspect procedural. În sfârșit, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** din Convenție în ceea ce privește măsurile luate de autoritățile italiene pentru eliberarea primei reclamante.

F.A. împotriva Regatului Unit (nr. 20658/11)

10 septembrie 2013 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamanta, resortisantă ghaneză, susținea că a fost victima traficului de persoane în Regatul Unit și forțată să practice prostituția. Aceasta se plângea în special că expulzarea sa în Ghana ar expune-o riscului de a cădea în mâinile foștilor traficanți sau în mâinile unor noi traficanți. Mai susținea că, întrucât a contractat HIV în Regatul Unit ca urmare directă a traficului și exploatării sexuale, statul avea obligația pozitivă de a-i permite să rămână în Regatul Unit pentru a avea acces la tratamentul medical necesar.

Curtea a declarat capetele de cerere ale reclamantei în temeiul art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) și art. 4 (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) **inadmisibile**. A observat în special că reclamanta ar fi putut invoca toate capetele sale de cerere în temeiul Convenției în cadrul unui recurs în fața Upper Tribunal (Tribunalul superior). Întrucât nu a solicitat permisiunea de a declara recurs în fața Upper Tribunal, aceasta nu a îndeplinit cerințele art. 35 § 1 (condiții de admisibilitate) din Convenție.

L. E. împotriva Greciei (cererea nr. 71545/12)

21 ianuarie 2016

Această cauză privea plângerea unei resortisante nigeriene care fusese forțată să se prostitueze în Grecia. Recunoscută oficial ca victimă a traficului de persoane în scopul exploatării sexuale, reclamanta a trebuit totuși să aștepte mai mult de nouă luni după ce a informat autoritățile despre situația sa înainte ca sistemul de justiție să-i acorde acest statut. Aceasta susținea în special faptul că nerespectarea de către statul grec a obligațiilor sale pozitive în temeiul art. 4 (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) din Convenție a constituit o încălcare a acestei dispoziții.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4** (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) din Convenție. A constatat în special că eficacitatea anchetei preliminare și a anchetei ulterioare a cazului a fost compromisă de o serie de deficiențe. În ceea ce privește procedurile administrative și judiciare, Curtea a observat, de asemenea, multiple întârzieri și deficiențe în ceea ce privește obligațiile procedurale ale statului elen. În această cauză, Curtea a hotărât, de asemenea, că **a fost încălcat art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil într-un termen rezonabil) din Convenție, constatând că durata procedurilor în cauză a fost excesivă pentru un grad de jurisdicție și nu a respectat cerința unui „termen rezonabil”. În sfârșit, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, având în vedere lipsa unei căi de atac în dreptul intern prin care reclamanta să poată solicita punerea în aplicare a dreptului său la judecarea cauzei într-un termen rezonabil.

J. și alții împotriva Austriei (nr. 58216/12)

17 ianuarie 2017

Această cauză privea anchetarea de către autoritățile austriece a unei acuzații de trafic de persoane. Reclamantele, două resortisante filipineze, care lucraseră ca menajere sau în regim „au pair” în Emiratele Arabe Unite, pretindeau că angajatorii le-au luat pașapoartele și le-au exploatat. Susțineau că acest tratament a continuat în perioada unei scurte șederi

la Viena, unde angajatorii le luaseră, și unde reușiseră în cele din urmă să fugă. În urma plângerii penale depuse de reclamante împotriva angajatorilor lor în Austria, autoritățile au considerat că nu au jurisdicție asupra presupuselor infracțiuni comise în străinătate și au decis să nu continue ancheta în cazul reclamantelor în ceea ce privește evenimentele din Austria. Reclamantele pretindeau că au fost supuse la muncă forțată și au făcut obiectul traficului de persoane, și că autoritățile austriece nu au efectuat o anchetă efectivă și exhaustivă în ce privește afirmațiile lor. Susțineau în special că ceea ce s-a întâmplat în Austria nu putea fi privit izolat și că autoritățile austriece aveau obligația în temeiul dreptului internațional de a ancheta și evenimentele care se produsese în străinătate. Curtea, constatând că autoritățile austriece și-au respectat obligația de a proteja reclamantele ca (potențiale) victime ale traficului de persoane, a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4** (interzicerea muncii forțate) și că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. În special, a observat că nu exista nicio obligație în temeiul Convenției să ancheteze recrutarea reclamantelor în Filipine sau presupusa lor exploatare în Emiratele Arabe Unite, întrucât statele membre nu sunt obligate în temeiul art. 4 din Convenție să prevadă jurisdicție universală asupra infracțiunilor de trafic de persoane comise în străinătate. În ceea ce privește evenimentele din Austria, Curtea a concluzionat că autoritățile au luat toate măsurile care puteau fi rezonabil preconizate, dată fiind situația. Reclamantele, susținute de un ONG finanțat de stat, au fost audiate de ofițeri ai poliției special instruiți, li s-au acordat permise de ședere și de muncă pentru a reglementa șederea lor în Austria, și a fost impusă o interdicție privind dezvăluirea datelor lor cu caracter personal, pentru a le proteja. În plus, anchetarea acuzațiilor reclamantelor legate de șederea lor în Viena a fost suficientă iar evaluarea autorităților, având în vedere faptele și probele disponibile, a fost rezonabilă. Orice măsuri suplimentare în acest caz – precum confruntarea angajatorilor reclamantelor – nu ar fi avut nicio perspectivă rezonabilă de succes, întrucât nu exista niciun acord de asistență juridică reciprocă între Austria și Emiratele Arabe Unite, în măsura în care reclamantele s-au adresat poliției abia la aproximativ un an după producerea evenimentelor în cauză, atunci când angajatorii lor părăsiseră de mult țara.

Chowdury și alții împotriva Greciei

30 martie 2017

Reclamanții – 42 de resortisanți din Bangladesh – au fost recrutați în Atena și în alte regiuni ale Greciei, între sfârșitul lui 2012 și începutul lui 2013, fără permis de muncă în Grecia, pentru a munci la principala fermă de căpșuni din Manolada. Angajatorii nu le-au plătit salariile reclamanților și i-au obligat să muncească în condiții fizice dificile, sub supravegherea unor paznici înarmați. Reclamanții afirmă că au fost supuși la muncă forțată sau obligatorie. De asemenea, susțineau că statul avea obligația să împiedice ca aceștia să fie victime ale traficului de persoane, să adopte măsuri preventive în acest scop și să-i pedepsească pe angajatori.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 § 2** (interzicerea muncii forțate) din Convenție, constatând că reclamanții nu au beneficiat de o protecție efectivă din partea statului elen. Curtea a observat, în special, că situația reclamanților reprezenta trafic de persoane și muncă forțată, și a precizat că exploatarea prin muncă era unul dintre aspectele traficului de persoane. Curtea a constatat, de asemenea, că statul nu și-a îndeplinit obligația de a preveni situația traficului de persoane, de a proteja victimele, de a desfășura o anchetă efectivă cu privire la infracțiunile comise și de a pedepsi persoanele responsabile pentru traficul de persoane.

T.I. și alții împotriva Greciei (nr. 40311/10)

18 iulie 2019²

În această cauză, trei resortisante din Rusia pretindeau că au fost victime ale traficului de persoane. Acestea susțineau în special că au fost forțate să lucreze ca prostituate în Grecia și se plâneau că autoritățile elene nu și-au îndeplinit obligațiile de a incrimina și de a urmări penal acte legate de traficul de persoane. În plus, se plâneau de carențele și

² Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 (hotărâri definitive) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#).

deficiențele din cadrul anchetei și al procedurilor judiciare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4** (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) din Convenție, constatând că cadrul juridic al procedurilor nu fusese eficient și suficient nici pentru a-i pedepsi pe traficanți, nici pentru a asigura prevenirea efectivă a traficului de persoane. A observat în special că autoritățile competente nu au abordat cauza cu nivelul de diligență necesar și că reclamantele nu au fost implicate în anchetă în măsura impusă de aspectul procedural al art. 4.

Cereri pendinte

S.M. împotriva Croatiei (nr. 60561/14)

19 iulie 2018 (hotărârea Camerei) – cauză retrimisă în fața Marii Camere în decembrie 2018

Această cauză privește plângerea unei resortisante croate potrivit căreia a fost forțată să se prostitueze. Aceasta susține în special că autoritățile nu au răspuns în mod adecvat plângerii sale și că în Croația lipsește un cadru juridic adecvat pentru a soluționa astfel de aspecte.

În hotărârea Camerei din 19 iulie 2018, Curtea a decis, cu șase voturi la unu, că a fost încălcat art. 4 din Convenție. În primul rând, Camera a hotărât că art. 4 poate fi aplicat în cauze precum cea a reclamantei, care implică traficul de persoane și exploatarea femeilor în scopul practicării prostituției, chiar dacă nu era prezent niciun element internațional în cauza sa. Camera a constatat în continuare că, deși în Croația există un cadru legal adecvat pentru a incrimina traficul de persoane, prostituția forțată și exploatarea prostituției, au existat deficiențe în ancheta autorităților în ceea ce privește cazul acesteia. În special, nu au interogat toți martorii posibili și, constatând că a oferit servicii sexuale în mod voluntar pentru a-l achita pe acuzat, nu au ținut seama de legile internaționale privind traficul de persoane, potrivit cărora consimțământul victimei era irelevant.

La 3 decembrie 2018, completul Marii Camere a admis cererea guvernului croat ca această cauză să fie retrimisă în fața Marii Camere. La 15 mai 2019, Marea Cameră a ținut o ședință în această cauză.

Zoletic și alții împotriva Azerbaidjanului (nr. 20116/12)

Cerere comunicată guvernului din Azerbaidjan la 6 iulie 2017

Reclamantii – resortisanți din Bosnia și Herțegovina – se plâng în special de faptul că au fost victime ale traficului de persoane și muncii forțate sau obligatorii în Azerbaidjan, în timp ce lucrau la proiecte în construcție.

Curtea a comunicat cererea guvernului din Azerbaidjan și a adresat întrebări părților, în temeiul art. 4 (interzicerea sclaviei și a muncii forțate), art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție și art. 1 (protecția proprietății) din Protocolul nr. 1 la Convenție.

V.C.L. împotriva Regatului Unit (nr. 77587/12)

Cerere comunicată guvernului Regatului Unit la 5 martie 2018

Reclamantul, resortisant vietnamez, se plânge de condamnarea sa pentru infracțiuni legate de droguri, susținând în special că Serviciul de procuratură al Coroanei (Crown Prosecution Service) și poliția și-au încălcat obligația pozitivă de a investiga plângerea potrivit căreia ar fi fost victimă a traficului de persoane.

Curtea a comunicat cererea guvernului Regatului Unit și a adresat întrebări părților, în temeiul art. 4 (interzicerea sclaviei și a muncii forțate), art. 6 (dreptul la un proces echitabil) și art. 34 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

Cerere similară pendinte: **A.N. împotriva Regatului Unit (nr. 74603/12)**, comunicată guvernului Regatului Unit la 19 iunie 2018.

Statutul de refugiat și permisul de ședere

L.R. împotriva Regatului Unit (nr. 49113/09)

14 iunie 2011 (decizie de scoatere de pe rol)

Reclamanta susținea că a fost victimă a traficului de persoane din Italia în Regatul Unit

Fișă tematică - Sclavie, aservire și muncă forțată

de către un bărbat albanez care a obligat-o să se prostitueze într-un club de noapte care colecta toți banii pe care îi câștiga. Aceasta a scăpat și a început să trăiască într-un adăpost al cărui nume nu a fost dezvăluit. Aceasta susținea că expulzarea sa din Regatul Unit în Albania ar expune-o riscului de a fi supusă unor tratamente care ar încălca, printre altele, art. 4 (interzicerea sclaviei și a muncii forțate) din Convenție.

Curtea a **hotărât scoaterea cererii de pe rol**, în conformitate cu art. 37 (scoaterea de pe rol) din Convenție, întrucât a constatat că reclamantei și fiicei sale li s-a acordat statutul de refugiat în Regatul Unit și că nu mai exista niciun risc să fie expulzate în Albania. De asemenea, guvernul s-a angajat să plătească reclamantei suma reprezentând cheltuielile de judecată efectuate.

D.H. împotriva Finlandei (nr. 30815/09)

28 iunie 2011 (decizie de scoatere de pe rol)

Reclamantul, resortisant somalez, născut în 1992, a sosit cu vaporul în Italia în noiembrie 2007. Acesta fugea din Mogadishu unde susținea că fusese forțat să intre în armată după colapsul structurilor administrative ale țării și că acolo risca să fie ucis de trupele etiopiene care încercau să captureze și să ucidă tineri soldați somalezi. Autoritățile italiene l-au lăsat pe străzile Romei în iarna lui 2007, fără niciun ajutor sau resurse. Suferea constant de foame și de frig, abuzat fizic și verbal pe străzi și de poliția din Milano, unde încerca să primească ajutor. În cele din urmă, a fost traficat în Finlanda, unde a depus o cerere de azil care a fost respinsă în februarie 2010. Reclamantul se plângea că, dacă ar fi revenit în Italia, exista riscul să fie supus tratamentelor inumane ori degradante contrare art. 3 din Convenție, în special pentru că era un minor neînsoțit.

Curtea a **hotărât scoaterea cererii de pe rol**, în conformitate cu art. 37 (scoaterea de pe rol) din Convenție, întrucât a observat că reclamantului i se acordase permis de ședere permanentă în Finlanda și că nu mai făcea obiectul unei măsuri de expulzare. Astfel, Curtea a considerat că problema care dusese la formularea plângerii în cauză a fost soluționată.

O.G.O. împotriva Regatului Unit (nr. 13950/12)

18 februarie 2014 (decizie de scoatere de pe rol)

Reclamanta, resortisantă nigeriană, care susținea că este o victimă a traficului de persoane, se plângea că expulzarea sa în Nigeria ar expune-o unui risc real de a fi retrafficată. Curtea a decis **scoaterea de pe rol** a cererii, în conformitate cu art. 37 (scoaterea de pe rol) din Convenție, observând că în cazul reclamantei nu mai exista riscul să fie expulzată întrucât i se acordase statutul de refugiat și dreptul de ședere permanentă în Regatul Unit. În plus, autoritățile din Regatul Unit au recunoscut că fusese o victimă a traficului de persoane.

Muncă în detenție

De Wilde , Ooms și Versyp („cauze privind persoane fără adăpost”) împotriva Belgiei

18 iunie 1971

Reclamanții au fost condamnați pentru vagabondaj și plasați în centre pentru persoane fără adăpost, unde li s-a impus să muncească fiind plătiți cu sume mici de bani. Aceștia se plângeau că au fost obligați să muncească în schimbul unei remunerații absurd de mici și sub amenințarea sancțiunilor disciplinare.

Curtea a constatat că **nu a fost încălcat art. 4** (interzicerea sclaviei sau a muncii forțate) din Convenție, întrucât munca reclamanților în centrele pentru persoane fără adăpost nu depășise limitele admise de Convenție, întrucât avea drept scop reabilitarea persoanelor condamnate pentru vagabondaj și era comparabilă cu cea din alte câteva state membre ale Consiliului Europei.

Van Droogenbroeck împotriva Belgiei

24 iunie 1982

Reclamantul fusese condamnat pentru furt și s-a dispus ca, după executarea pedepsei de doi ani de închisoare, să fie pus la dispoziția statului pentru un anumit număr de ani, timp

în care putea fi plasat din nou în detenție. Reclamantul se plângea că a fost ținut într-o stare de aservire, dat fiind că a fost lăsat „la bunul plac al administrației” și a fost forțat să lucreze pentru a economisi câțiva bani.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4** (interzicerea sclaviei sau a muncii forțate) din Convenție. A subliniat că situația reclamantului ar fi putut să fie considerată drept aservire numai în cazul în care ar fi implicat o formă deosebit de gravă de negare a libertății, ceea ce nu era situația în cauză. În plus, munca pe care era pus să o facă nu depășise ceea ce era obișnuit în contextul respectiv, întrucât era concepută să-l ajute să se reintegreze în societate.

Stummer împotriva Austriei

7 iulie 2011 (Marea Cameră)

Reclamantul, care petrecuse aproximativ 28 de ani din viață în detenție, susținea în special că standardele europene se schimbaseră într-o asemenea măsură încât munca în penitenciar în lipsa afilierii la sistemul de pensii pentru limită de vârstă nu mai putea fi considerată „muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției”, care era exclusă din sfera expresiei „sclavie și muncă forțată”, interzisă în temeiul art. 4 din Convenție.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4** (interzicerea muncii forțate) din Convenție. A constatat că, având în vedere lipsa unui consens european cu privire la chestiunea afilierii persoanelor private de libertate la sistemul de pensii pentru limită de vârstă, practica din statele membre ale Consiliului Europei nu oferea o bază pentru o astfel de interpretare. Curtea a hotărât, de asemenea, că **nu a fost încălcat art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1** (protecția proprietății) la Convenție.

Zhelyazkov împotriva Bulgariei

9 octombrie 2012

Reclamantul a fost găsit vinovat de huliganism în formă simplă pentru insultarea unui procuror. A fost condamnat la două săptămâni de detenție în cursul cărora trebuia să muncească în cadrul unui proiect de dezvoltare a infrastructurii municipalității. Se plângea în special că a fost supus la muncă forțată, dat fiind că a trebuit să muncească fără a fi remunerat.

Curtea a declarat **inadmisibile**, ca fiind vădit nefondate, capetele de cerere formulate de reclamant **în temeiul art. 4** (interzicerea muncii forțate) din Convenție.

Floroiu împotriva României

12 martie 2013 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul a fost condamnat la 5 ani și 10 luni de închisoare pentru furt și, la solicitarea acestuia, i s-a permis să muncească pentru întreținerea parcului auto al penitenciarului în timp ce își executa pedeapsa. Întrucât munca sa era considerată activitate de administrare curentă în interesul penitenciarului, nu era remunerat, dar a primit în schimb 37 de zile de reducere a pedepsei pe care o executa. În fața Curții, reclamantul se plângea că nu fusese remunerat pentru munca pe care o făcuse în timp ce se afla în penitenciar.

Curtea a constatat că, în circumstanțele cauzei, munca pe care o efectuase reclamantul putea fi considerată „muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției”, în sensul art. 4 § 3 lit. (a) din Convenție. Prin urmare, a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată.

Meier împotriva Elveției

9 februarie 2016

Această cauză privea obligația unei persoane private de libertate să muncească peste vârsta de pensionare. Reclamantul susținea în special că îi fusese încălcat dreptul de a nu i se cere să execute muncă forțată sau obligatorie.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 § 2** (interzicerea muncii forțate) din Convenție. A observat în special că între statele membre ale Consiliului Europei nu exista consens cu privire la munca obligatorie pentru persoanele private de libertate după vârsta

Fișă tematică - Sclavie, aservire și muncă forțată

de pensionare. În consecință, a scos în evidență, pe de o parte, faptul că autoritățile elvețiene se bucurau de o marjă de apreciere substanțială și, pe de altă parte, faptul că nu poate fi dedusă nicio interdicție absolută din art. 4 din Convenție. Munca obligatorie efectuată de reclamant în timpul detenției sale poate astfel fi considerată „muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției”, în sensul art. 4 din Convenție. În consecință, nu constituie „muncă forțată sau obligatorie” în sensul acestui articol.

Informații suplimentare

A se vedea, în special:

- **[Ghid privind art. 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – interzicerea sclaviei și a muncii forțate](#)**, document întocmit de Direcția Jurisconsult.

Contact presă:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08